

Ukázka magisterské diplomové práce – Martina Náhlíková

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte mi, abych Vás stručně seznámila se svou magisterskou prací, která zachycuje světskou hudební kulturu v Boskovicích v letech 1850 až 1950. Její přesný název zní „Světská hudební kultura v Boskovicích ve 2. polovině 19. a v 1. polovině 20. století.“

Hlavní stať je rozdělena do pěti kapitol a několika podkapitol. Pro ukázkou Vám zasílám jednu z nich, zařazuji rovněž i seznam použitých pramenů a literatury. Jedná se spíše o práci pramennou, která čerpá své informace z archivních materiálů. Odborná literatura se bohužel této tematice téměř nevěnuje. Uvádí jen některé souvislosti s hudební kulturou města nebo zpracovává obdobné téma jako tato diplomová práce.

5. ORCHESTRÁLNÍ HUDBA V BOSKOVICÍCH

První pokusy o založení stálého symfonického orchestru učinil již v roce 1909 Václav Vačkář a poté v roce 1912 Josef Spal. Nedošlo však k tomu. První reálné kroky udělal až učitel František Linda, který dne 7. listopadu 1934 svolal schůzi jednající o možnosti založení orchestrálního sdružení v Boskovicích. Návrh byl schválen valnou hromadou za přítomnosti třiceti osob dne 18. listopadu 1934. Tímto dnem byly podepsány stanovy nově vzniklého spolku, který přijal název Orchesterální sdružení Boskovicka (OSB).

5. 1 Orchesterální sdružení Boskovicka

Účelem spolku bylo pěstování a podporování hudebního umění, pořádání koncertů a udržování styku s jinými hudebními spolky. Členové spolku byly rozděleni do čtyř skupin:

- 1) čestní – čestným členem se stal ten, kdo měl zásluhy na poli hudebním či uměleckém (mohl být navržen výborem a jmenován valnou hromadou)
- 2) zakládající – zakládajícím členem se stal ten, kdo poskytnul do spolkové pokladny větší finanční částku během jednoho roku
- 3) přispívající – přispívajícím členem se stal ten, kdo pravidelně platil příspěvek stanovený valnou hromadou
- 4) výkonní (hudebníci) – výkonné členy přijímal výbor, pokud prokázali nejprve své hudební dovednosti a nadání

Povinností každého člena bylo podporování spolku v jeho činnosti, dodržování předepsaných stanov a placení členských příspěvků. Výkonní členové se museli povinně účastnit všech zkoušek, v případě své nepřítomnosti se včas předem omluvit. Výbor mohl ze seznamu vyškrtnout člena, který by se nedostavil na zkoušky bez řádné omluvy po dobu tří měsíců, který by dostatečně neovládal hru na nástroj a nezvládal by technicky svůj part či by opětovně porušil spolkový řád.¹

Valná hromada navrhovala každý rok svého předsedu, místopředsedu a dirigenta. Při založení OSB byl předsedou zvolen Josef Kolísko, místopředsedou Antonín Trapl, dirigentem

¹ SOKA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Orchesterální sdružení, K – 11.

František Linda a členy výboru se stali Karel Bašný, František Štěpánek, Václav Lukáš, Alois Ferulík, Antonín Vítek, Karel Mareš, Miloš Valoušek, Otakar Procházka a František Juřek. Paragraf 26 je v dochovaných stanovách OSB² věnován osobě dirigenta a jeho povinnostem vůči spolku.

- 1) Dirigent řídil práci spolku po stránce umělecké, navrhoval přijetí nových výkonných členů, kteří předem prokázali své hudební schopnosti a přiděloval je nástrojovým skupinám a na svá místa v orchestru.
- 2) Navrhoval pracovní program na celý rok, vybíral hudebníky na jednotlivé koncerty, řídil osobně cvičení, zkoušky a koncerty a navrhoval svého zástupce a dirigenta.
- 3) Své návrhy předkládal výboru včas, aby je výbor mohl po stránce finanční realizovat.
- 4) Odstoupil-li ze své funkce, výbor musel do příští valné hromady určit jeho nástupce.

Členové OSB se scházeli na zkoušky v různých předem smluvených místnostech. Jelikož se muselo hodně šetřit, neboť spolek musel být finančně soběstačný, stanovily se vždy místnosti k nájmu podle výše nájemného.

„.....nájemné 500 Kč za uvedený počet zkoušek v Dělnickém domě bylo výborem hodnoceno jako drahé, proto se později zkoušelo v Panském domě (nájem 10 Kč na 1 zkoušku a 5 Kč za úklid), v Hasičském domě (10 Kč za zkoušku) i jinde (mimo jiné v místnostech obce židovské). Některé koncerty se konaly v Katolickém domě, kde pronájem sálu stál 250 Kč, kdežto pronájem sálu v Sokolovně stál 450 Kč.“³

Orchestrální sdružení mělo značné problémy se získáváním notového materiálu. Převzalo notový archiv Sokola, což však potřebám orchestru nestačilo. Některé noty musel spolek zakoupit. Další problém vyvstal při nákupu hudebních nástrojů. Zpočátku měla většina muzikantů své vlastní nástroje, takže situace nebyla natolik tíživá. OSB pořádalo velké symfonické koncerty, účinkovalo při různých slavnostních příležitostech, podnikalo zájezdy do blízkého okolí, snažilo se o popularizaci hudby klasické i moderní, nabízelo pro žáky koncerty spojené s odborným výkladem o hudebních nástrojích a jednotlivých dílech, a tím přispívalo nejen k hudební výchově mládeže, ale i k celkovému hudebnímu rozvoji města.

² Tamtéž.

³ Tamtéž.

Dne 9. března 1935 provedl František Linda s Orchesterálním sdružením Boskovicka první koncert. Na programu byl Mozartův houslový *Koncert D-dur* v podání sólisty Václava Lukáše, Smetanova předehra k opeře *Libuše*, dva *Slovanské tance* A. Dvořáka, Ostrčilova *Balada česká* a nakonec *Noc na Karlštejně* od Z. Fibicha.⁴

V sobotu 4. dubna 1936 uspořádalo OSB v sále Katolického domu velký symfonický koncert z děl L. v. Beethovena a B. Smetany. Účinkoval 70 členný orchestr a koncertní mistr OSB Václav Lukáš pod vedením dirigenta Františka Lindy. Dne 14. listopadu téhož roku se konal další koncert za osobní účasti bývalého městského kapelníka v Boskovicích Václava Vačkáře. Na jaře následujícího roku (26. května 1937) uvedl dirigent František Linda slavnostní koncert s následujícím programem:

- 1) B. Smetana – *Fanfáry z opery Libuše*
- 2) Proslov J. Salavy, starosty města
- 3) Státní hymna
- 4) L. Janáček – *Suita pro smyčcový orchestr* (Moderato, Adagio, Andante con moto, Presto, Adagio, Andante)
- 5) F. Schubert – *Symfonie h-moll* (Nedokončená)
- 6) A. Dvořák – *Slovanský tanec č.1*

Dne 4. prosince 1937 se v Sokolovně konal koncert za spoluúčasti ředitele brněnské konzervatoře a hudebního skladatele Jana Kunce a koncertní pěvkyně Marie Verbické. V programu zazněly skladby Zdeňka Fibicha, Jana Kunce, Franze Schuberta a L. van Beethovena. Jednalo se o významnou hudební událost, o níž se tehdy psalo i v Lidových novinách.⁵

„Jakých cenných výsledků může dosáhnout nadšená hudební práce ochotnická i ve zcela malých poměrech, je-li řízena dobrým a obětavým vůdcem, ukázal sobotní jubilejní koncert orchestrálního sdružení boskovského kraje, řízený Františkem Lindou. Úplné symfonické těleso se třinácti primy a šesti kontrabasy zvládlo důstojně vážný a náročný pořad.“ (dne 7. prosince 1937, Lidové noviny)⁶

⁴ Bránský, Jaroslav. *František Linda. Kapitola z kulturního života Boskovic*. Sdružený klub pracujících v Boskovicích, 1991.

⁵ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

⁶ Tamtéž.

Koncert se pro velký úspěch opakoval ve stejném provedení a obsazení i v Blansku. Po této významné hudební události se František Linda se symfonickým orchestrem odmlčel. Nastala doba německé okupace, kdy byl veškerý rozkvět umění pozastaven. Boskovice utrpěly těžkou ztrátou největšího protagonisty hudebního života Františka Lindy. Byl zatčen a odveden do koncentračního života. Dirigentského pultu se ujal jeho nástupce Antonín Nadymáček. Hudbě zasvětil veškerý svůj čas a trpělivost, čímž mohl plně zastoupit svého předchůdce. Na muzikanty kladl náročné požadavky, požadoval uměleckou kázeň, poctivost a snažil se vést orchestr k co nejlepším hudebním výkonům. Svoji píli prokázal na koncertě v rámci českého hudebního máje. Symfonický a pěvecký koncert se konal v neděli dne 26. května 1940 v sále Sokolovny za účinkování Pěveckého sdružení při Tělocvičné jednotě Sokol Boskovice a Orchestrálního sdružení Boskovicka. Jako sólisté vystoupili Marie Verbická, Zdeněk Dolejší a profesorka Škvorová-Falladová. 65 členný orchestr a 90 členný smíšený sbor řídil dirigent Antonín Nadymáček.

V době války koncertní činnost v Boskovicích úplně neustala. V květnu roku 1941 byl uspořádán slavnostní koncert k příležitosti 100. výročí narození Antonína Dvořáka. Program byl sestaven z jeho skladeb. Válečný hudební život byl mimo jiné spojen i s osobou Jakuba Fintajsla. Začal se pozvolna prosazovat jako dirigent vedle Antonína Nadymáčka. Jeho hudební schopnosti však nedosahovaly příliš vysoké úrovně.⁷ Pod jeho vedením vystoupilo dne 28. ledna 1942 Orchestrální sdružení v sále Katolického domu na slavnostním koncertě, který pořádala místní osvětová komise v Boskovicích. Hudební večer byl zasvěcen životu a dílu W. A. Mozarta. V programu účinkovala koncertní pěvkyně Marie Verbická, dále Zdeněk Dolejší, M. Rychnovský a Miloš Chlup. Dne 11. dubna 1942 stál u dirigentského pultu opět Jakub Fintajsl. Přítomným divákům předvedl skladby z díla A. Dvořáka. V podání boskovického orchestru, mužského a ženského sboru zazněly *Biblické písně* a *Cigánské melodie*.⁸

Neklidné období války se podepsalo i na celkové úrovni orchestru, která měla bohužel sestupnou tendenci. Bylo zapotřebí vybírat technicky méně náročné skladby, v nichž by nebyla tolik zřejmá nesouhra sboru a orchestru. V sobotu 29. května 1943 proběhl ve velkém sále kina UNIO v Boskovicích pod záštitou Kulturní rady další koncert, vedený opět dirigentem Jakubem Fintajsem. Připravený program se skládal z mnoha koncertních čísel, proto musel být rozdělen do tří částí oddělených 10 minutovou přestávkou. Ženský a mužský pěvecký sbor za doprovodu Orchestrálního sdružení zazpíval skladby předních hudebních

⁷ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Miloš Melichar. *Hudební život v Boskovicích*, K – 16.

⁸ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

skladatelů (Vítězslava Nováka, Pavla Křížkovského, Bedřicha Smetany aj.) Klavírní doprovod u některých čísel obstaral Vladimír Veselý a Adéla Novotná.⁹

Jakub Fintajsl přes všechny těžkosti způsobené pokračující válkou neztratil pevnou vůli a chuť k dílu a i přes stále řídnuocí řady muzikantů v orchestru podnikl roku 1944 další velký koncert. S OSB, smíšeným sborem, mužským sborem a sólisty nastudoval skladby z operního díla B. Smetany, které následně prezentoval na koncertě uspořádaném na počest 60 let úmrtí tohoto hudebního skladatele. Jednalo se o známé árie z oper *Dalibor*, *Hubička* a *Prodaná nevěsta*. V sólových rolích se představili Zdeněk Dolejší, František Janků, N. Kozáková a V. Fritová.¹⁰

Po druhé světové válce se František Linda opět zapojil do hudebního dění v Boskovicích. Během okupace musel zůstat v ústraní, neboť jakákoliv společensky aktivní činnost byla za války podezřelá. Po osvobození pokračoval ve své práci. Učinil velký krok k založení hudební městské školy v Boskovicích, převzal zpět do svých rukou orchestr a sbory a začal připravovat další koncerty. Již 16. července 1945 stanul u dirigentského pultu, o který se zatím ještě dělil s Jakubem Fintajsem, při Slavnostní akademii v předvečer odhalení pomníku T. G. Masaryka. Program byl pestrý. Zazněly skladby z díla B. Smetany, P. I. Čajkovského a V. Blodka.

Po roce 1945 se na schůzích OSB opakovaně projednávalo sloučení dvou symfonických orchestrů, které vznikly ve 30. letech, ale přes velký úbytek hráčů během války se udržely. V tak malém městě byla činnost obou těles luxusem. OSB vedl František Linda a druhý orchestr působil na gymnáziu pod taktovkou Antonína Nadymáčka. Pro rivalitu dirigentů obou orchestrů ke sloučení nikdy nedošlo.

Antonín Nadymáček pokračoval s koncertní činností gymnasiálního orchestru i nadále (do roku 1953). O činnosti OSB bylo však rozhodnuto již dříve, a to na schůzi valné hromady OSB dne 11. února 1946, kam byli pozváni nejen členové OSB, ale i zástupci pěveckých sborů v Boskovicích. František Linda podal návrh na změnu stanov a sloučení všech hudebních těles do jednoho pod názvem Pěvecko-hudební spolek Janáček. Valná hromada návrh jednomyslně schválila, přistoupila na změnu stanov a současně zvolila členy nového výboru. Mezi nimi byli jmenováni Antonín Trapl, Antonín Konečný, Karel Mareš, Jaromír Teplý, František Látal a Jaroslav Juřek, předsedou byl zvolen Karel Bednařík a místopředsedou Zdeněk Dolejší. Za sbory byl zvolen František Janků, Jan Vlček, Bohuslav Aujeský, dále Jana Pavlů, M. Silhanová a M. Kratochvílová. Sbormistry se stali Vladimír

⁹ Tamtéž.

¹⁰ SOKA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Miloš Melichar. *Hudební život v Boskovicích*, K – 16.

Veselý a Radomír Janoušek a dirigentem pak František Linda. V roce 1946 dirigoval František Linda snad nejtěžší koncert v celé historii OSB, na kterém byla dne 1. června úspěšně provedena kantáta *Amarus* od Leoše Janáčka.¹¹

V programu vystoupila koncertní pěvkyně z Brna Marie Juřenová, sopranistka Marie Verbická, koncertní tenorista Josef Válka a klavírista Ludvík Kundera, v té době ředitel státní konzervatoře v Brně. Koncert byl sestaven z děl Leoše Janáčka. Vedle již zmiňované kantáty *Amarus* zazněly během večera klavírní skladby a *Zápisník zmizelého*. Pro lepší představu a obeznámení boskovických občanů s dílem a životem Janáčka uspořádalo město den před samotným koncertem (31. května) v Sokolovně přednášku s názvem *Dr. Leoš Janáček, jeho život a dílo*. Hlavního slova v odborném výkladu se ujal profesor Gracian Černušák. Lindův orchestr a sbor Vladimíra Veselého měl příležitost znovu se předvést boskovickým posluchačům dne 7. května 1947 k příležitosti oslav druhého výročí osvobození. Slavnostní koncert proběhl v místní Sokolovně a byl rozdělen na tři části. V první třetině zazněly slavnostní *Fanfáry z opery Libuše* od B. Smetany, poté následovalo vlastní zahájení oslav provázených slovem Jaroslava Chaloupky a *Slavnostní předehra pro velký orchestr* rovněž od B. Smetany. Ve druhé třetině zazpíval nejdříve mužský sbor dvě lidové písně (*Kdybych já věděla* a *Už je jatelinka*) a *Jel sedlák orati* od F. Vránka, poté nastoupil ženský sbor se třemi písněmi (J. B. Foerster – *Večer*, E. Tregler – *Jaro. Rašení. Opuštěný. a Jarní travička*). V závěru této části přednesl smíšený sbor směs národních písní J. B. Foerstera za klavírního doprovodu V. Vrubelové a M. Chlupa. V poslední třetině koncertu zazněla *Česká píseň* od Bedřicha Smetany v podání smíšeného sboru a symfonického orchestru.¹²

Od roku 1948 činnost orchestru pozvolna opadla, zejména pro nedostatek kvalitních hráčů, ale i z důvodu nestálého zázemí. Nebyla zajištěna místnost, ve které by orchestr mohl pravidelně zkoušet. Větší úsilí bylo tedy vloženo na rozvoj sborů, mužského i ženského, které od roku 1948 vedl s Vladimírem Veselým nový sbormistr Jaroslav Štětina. Orchester již nepracoval pravidelně, vystupoval jen příležitostně na různých předem dohodnutých akcích. Jeho umělecká činnost zcela zanikla v roce 1951. Pěvecký sbor Janáček pokračoval ve své hudební činnosti i po roce 1951 a s drobnými změnami v jeho názvu či pod jiným vedením působí v Boskovicích dodnes.

V září roku 1972 vyšel ve Vlastivědných listech Boskovicka článek s názvem *Vzpomínka na Orchesterální sdružení v Boskovicích*. Jeho autorkou byla Josefa Ferulíková z Olomouce.

¹¹ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Orchesterální sdružení, K – 11.

¹² SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

Popisuje tu své vzpomínky spojené s činností tohoto hudebního tělesa od počátku jeho vzniku, kdy František Linda hledal nové členy v Boskovicích i v blízkém okolí. Tehdy chodili muzikanti ze Šebetova, Knínic a jiných obcí na zkoušky pěšky. Mezi nimi v článku zmiňuje Eduarda Hrazdíru, Antonína Odehnala, Aloise Ferulíka, svého manžela a syna Jiřího Ferulíka. Každý týden probíhala jedna nebo i dvě zkoušky, a to v Dělnickém domě nebo v židovském Makkabi.¹³

„Bylo pro nás zážitkem, když jsem hráli krásné skladby Mozartovy (Malá noční hudba), houslový koncert (solistou byl Václav Lukáš), skladby Beethovenovy (Coriolanus, Egmont aj.), díla Dvořáková (Slovanské tance), Fibichovu předehru Noc na Karlštejně apod. Na zkoušky i na vystoupení jsme se těšili a nikdy jsme nevynechali. Jak to bývalo pěkné! Ráda na všechny vzpomínám. Byli jsme hudební nadšenci a za hudbou jsme chodili jak ti „zapadlí vlastenci“.....“¹⁴

5. 2 Gymnaziální hudba – symfonický orchestr Antonína Nadymáčka

Státní gymnasium bylo v Boskovicích zřízeno v roce 1900, v období rakousko-uherské monarchie. Výuka probíhala v prozatímních prostorách, které byly nevyhovující, proto obecní zastupitelstvo na schůzi odhlasovalo výstavbu vlastní školní budovy. Novostavba byla zkolaudována dne 11. září 1903. Slavnost svěcení nové budovy se konala v neděli 20. září 1903 a byla provázena bohatým programem. Hudba byla spjata státním gymnasiem již od samých začátků jeho vzniku. Pořádaly se zde různé školní besídky a akademie, které byly spojené se zpěvem a samotnými hudebními čísly, předváděly se různé tance, recitovaly básně. Hudební výchově byla tedy věnována velká péče, díky bohatým hudebním tradicím v Boskovicích. Hudbě vyučovali buď členové profesorského sboru, nebo místní ředitelé kůru u sv. Jakuba. Žáci gymnasia pak obstarávali hudební čísla i při církevních obřadech. Mimo školu však žáci nesměli na veřejnosti koncertovat. Podle výročních zpráv je zřejmé, že na tehdejšímu gymnasiu existoval školní sbor i studentské hudební těleso, jehož velikost ani složení bohužel neznáme. Velký krok v této oblasti učinil až hudební pedagog, dirigent, sbormistr a výborný organizátor Antonín Nadymáček, který investoval do své lásky k hudbě a založil obrovský studentský orchestr. Ten vyvíjel svoji hudební činnost v letech 1938 (založen 17. října) až 1953. Antonín Nadymáček věnoval nácvičku jednotlivých skladeb veškerou snahu a trpělivost, upravoval pro některé hráče notové party a vedl orchestr k co

¹³ Ferulíková, Josefa. Vzpomínka na Orchestrální sdružení v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovicka*, září 1972, roč. 5, č. 3, s. 13.

¹⁴ Tamtéž.

nejlepším výsledkům. Hráči pod jeho vedením dosahovali velmi brzy vysoké úrovně po stránce technické i přednesové. Později si Nadymáček vzal do svých řad na výpomoc zástupce z profesionálních hudebníků, např. Jiřího Trávnička (primarius Janáčkova kvarteta), M. Teleckého či J. Geryka.¹⁵

Dne 25. června 1939 účinkoval 80 členný smíšený sbor reálného gymnasia v Boskovicích a 35 členný studentský orchestr doplněný o členy vojenské hudby a ochotníky na koncertě v sále Sokolovny. V režii Antonína Nadymáčka předvedl hru Josefa Kajetána Tyla s názvem *Fidlovačka*. Jednalo se o obrazy ze života pražského se zpěvy o čtyřech jednáních. Hudbu složil František Škroup.¹⁶

V magisterské práci uvedeme pouze nejvýznamnější koncerty, které obohatily hudební kulturu v Boskovicích, neboť jejich úplný výčet nám poskytuje publikace *Dějiny gymnázia Boskovice* od Jaroslava Bránského. Téměř shodné informace jsou obsaženy v knize Miloše Melichara.

Dne 10. dubna 1940 vystoupil Nadymáčekův orchestr na Akademii mládeže Národního souručenství v Sokolovně. Přítomným posluchačům přednesl Smetanův *Pochod*, Dvořákovu *Canzonettu a Humoresku*. V době okupace, kdy byl František Linda v koncentračním táboře, hostoval Antonín Nadymáček i v Orchesterálním sdružení Boskovicka. Po jeho návratu se plně věnoval studentskému orchestru. Dne 10. května a 11. května 1941 uspořádal Nadymáček s vlastními sbory a orchestrem reálného gymnasia orchestrální a pěvecký koncert, v jehož programu spoluúčinkoval i žesťový soubor členů městské hudby. V první části zazněly skladby J. Myslivečka, J. Maláta, A. Dvořáka a B. Smetany a ve druhé polovině vedle zmiňovaných autorů např. *Titus* W. A. Mozarta či v závěru koncertu *Jarní romance* od Z. Fibicha.¹⁷

V roce 1941 účinkoval Nadymáčekův orchestr hned na několika kulturních akcích. Dne 28. května na tzv. májovém večeru, kde přednesl árie ze Smetanové opery *Dvě vdovy a Hubička* a poté *Malou noční hudbu* od W. A. Mozarta. Další koncert proběhl v sále Sokolovny 14. června v rámci okresní akademie. Jako sólisté se představili Miloš Chlup, Věra Fritová, L. Peterka, V. Krunt a violoncellista Daněk. Dne 13. listopadu vystoupil studentský orchestr při oslavách stého výročí narození A. Dvořáka.¹⁸

¹⁵ Bránský, Jaroslav. *Dějiny gymnázia v Boskovicích*. Gymnázium Boskovice, 2000.

¹⁶ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Bránský, Jaroslav. *Dějiny gymnázia v Boskovicích*. Gymnázium Boskovice, 2000.

V následujícím roce (16. a 17. května 1942) účinkoval orchestr reálného gymnasia na slavnostním koncertě ze skladeb W. A. Mozarta a A. Dvořáka. Antonín Nadymáček dirigoval obrovské hudební těleso (150 členný sbor a 60 členný symfonický orchestr) ve velkém sále boskovického kina (UNIO-BIA). Program, složený ze 13 čísel a oddělené 2 přestávkami, byl následující: *Ave verum, Titus, Klavírní koncert D-dur, Figarova svatba, Slovanský tanec č. 4, Biblické písně, Largo ze symfonie e-moll, Moravské dvojzpěvy, Česká suita – Furiant, Slovanský tanec č. 8, Milenka travička, árie z Rusalky* a na závěr *Slavnostní zpěv pro smíšený sbor a orchestr*.¹⁹

O rok později (ve dnech od 7. do 9. května 1943) vystoupil Nadymáček se svým orchestrem na koncertě, který obsahoval řadu programních novinek. Bez ohledu na danou politickou situaci uvedl Smetanovu *Českou píseň*, která zřejmě způsobila jeho přeložení do Kroměříže.²⁰ V Boskovicích mu byla zamezena další činnost, on se však orchestru nevzdal a každou sobotu odpoledne s ním nacvičoval v hudební síni ústavu v Boskovicích. V Kroměříži strávil s donucením poslední dva roky okupace, odkud každý víkend ujížděl do Boskovic. Vycvičil si však studentský orchestr i na novém dočasném pracovišti, odkud pak mohl čerpat nové podněty a zkušenosti a využít je po svém návratu do Boskovic. Za jeho nepřítomnosti boskovický orchestr neutrpěl na výkonu a mohl po menších reorganizačních úpravách pokračovat ve své umělecké činnosti. Byl doplněn a změněn v symfonický orchestr absolventů a studentů reálného gymnasia v Boskovicích.

Antonín Nadymáček opětovně nastudoval a uvedl na boskovické scéně Tylovu–Škroupovu *Fidlovačku*, jež se v roce 1945 dočkala celkem osmi provedení. Po skončení války následovalo jedno vystoupení za druhým. Při menších oslavách hrával orchestr obvykle v menším obsazení, a to např. ve dnech 14. září 1945, 27. října 1945 a podobně i 6. listopadu 1945, kde zahrál studentský orchestr skladbu *Gaudeamus* od B. Smetany a směs ruských písní, naši a ruskou státní hymnu. Celý symfonický orchestr účinkoval 24. a 25. listopadu 1945 v rámci dne studentů. Se stejným programem hostoval Antonín Nadymáček a jeho orchestr 1. a 2. prosince 1945 ve Znojmě a po Novém roce 1946 i v Kroměříži. Po tomto koncertním turné činnost orchestr nepatrně ochabla. Nadymáček se více soustředil na jarní měsíce na koncerty většího formátu, kdy plánoval uvedení operety Oskara Nedbala *Polská krev*. Přípravy byly obtížnější, ale o zájmu a úspěchu u obecnstva po premiéře nebylo pochyb. *Polská krev* v podání studentského orchestru a režii Nadymáčka byla provedena

¹⁹ SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

²⁰ Bránský, Jaroslav. *Dějiny gymnázia v Boskovicích*. Gymnázium Boskovice, 2000.

o velikonočních prázdninách roku 1946 celkem třikrát. Stejného názoru jako obecenstvo však nebyla ústavní a mimoškolní kritika, která v uvedení operety viděla degradaci hudebního vkusu žactva. Rok 1947 byl v historii orchestru zdánlivě klidný bez větších koncertních akcí, ve skutečnosti však byl tichou přípravou na opětovný koncertní návrat a nový vzestup. Nadymáček pokračoval v koncertování, nacvičoval nový repertoár a hledal skladby drobnějšího a méně náročného charakteru. Dne 28. května 1948 vystoupil s orchestrem při oslavě narozenin prezidenta Edvarda Beneše, dne 4. září 1948 při pietní slavnosti k úmrtí prezidenta Beneše, 27. října 1948 na školní oslavě, kde provedl hudbu z opery *Così fan tutte* od W. A. Mozarta, *Holdovací pochod* E. H. Griega a Smetanův *Pochod studentských legií*. Dne 6. listopadu dirigoval *Romanci* od M. Glinky a směs ruských písní. V té době měl Antonín Nadymáček spoustu podobných nabídek na účinkování při nejrůznějších oslavách a akcích. To vše však narušovalo jeho cílevědomou a soustavnou práci, proto musel některé ze svých skladeb opakovat.²¹

Velkého úspěchu dosáhl Antonín Nadymáček se svými sbory a orchestrem 2. dubna 1949 v okresním kole Soutěže tvořivosti mládeže (STM), kde obsadil se symfonickým orchestrem 1. místo v oboru vážné hudby a 1. místo ve sborovém zpěvu. Reálné gymnasium bylo vyhodnoceno jako nejlepší a nejaktivnější. Dne 14. května 1947 se boskovický studentský orchestr představil v krajském kole STM v Brně v Králově Poli. Orchestr i sbor získal opět 1. místo a postoupil tak do závěrečného kola konaného v Ostravě. Několik dní po úspěšném krajském kole uspořádalo reálné gymnasium Smetanův hudební máj (28. a 29. května 1949). Jako hosté na koncertě vystoupili Marie Verbická, V. Davidová, Z. Dolejší a O. Veselý. V programu převažovaly árie z oper (*Hubička, Dvě vdovy, Tajemství, Prodaná nevěsta, Dalibor, Libuše, Čertova stěna*) a z orchestrálních skladeb zazněly např. *Pochod studentských legií*, ouvertury z děl *Oldřich a Božena* a *Dr. Faust*. V závěru přednesli studenti *Českou píseň*.

Uměleckého vrcholu dosáhl orchestr v roce 1950, kdy se dokázal prosadit mezi ostatními hudebními tělesy a zvítězit v celostátním kole STM v Ostravě. Symfonický orchestr po tomto úspěchu měl možnost natáčet i v rozhlase. Boskovičtí občané si velmi vážili obětavé práce Antonína Nadymáčka, členů orchestru i sboru. Školská reforma však nepřála činnosti tohoto slavného orchestrálního tělesa, zkrátila totiž studium na gymnasiu z osmi let na čtyři roky a v roce 1953 na pouhé tři roky, čímž neumožnila Nadymáčkovi vychovat za tak krátkou dobu výborné hráče, zvláště na dechové nástroje. Z těchto důvodů a zejména pak kvůli

²¹ Bránský, Jaroslav. *Dějiny gymnázia v Boskovicích*. Gymnázium Boskovice, 2000.

nepochopení tehdejšího ředitele reálného gymnasia Františka Psoldy ukončil Nadymáček činnost svou i svého smíšeného sboru a studentského orchestru. S orchestrem absolventů Antonín Nadymáček vystoupil posléze ještě jednou 17. května 1960 při oslavách 60. výročí boskovického gymnázia, kdy během jediné zkoušky dokázal nastudovat *Nedokončenou symfonii* od Franze Schuberta.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

LITERATURA

Abrahámová Jitka a kolektiv. *Všeobecná encyklopedie Diderot*. Diderot Praha, 1999.

Bajgarová, Jitka. *Hudební spolky v Brně a jejich role při utváření „hudebního obrazu“ města*. Centrum pro studium demokracie kultury, Brno 2005.

Baranok Jaromír, Hlava Miloš, Reibl Přemysl, Štrof Antonín. *Boskovice od pravěku do konce 20. století*. Muzeum Boskovicka v Boskovicích, 1999.

Bránský, Jaroslav. *Hudební slovník okresu Blansko*. Sdružený klub pracujících v Boskovicích, 1984.

Bránský, Jaroslav. *Pěvecký sbor Janáček při Sdruženém klubu pracujících ROH Boskovice 1866 – 1986*. Sdružený klub pracujících ROH Boskovice, 1986.

Bránský, Jaroslav. *Boskovice v proměnách času*. Městský národní výbor v Boskovicích, 1990.

Bránský, Jaroslav. *František Linda. Kapitola z kulturního života Boskovic*. Sdružený klub pracujících v Boskovicích, 1991.

Bránský, Jaroslav. *Židé v Boskovicích*. Klub přátel Boskovic, 1999.

Bránský, Jaroslav. *Dějiny gymnázia v Boskovicích*. Gymnázium Boskovice, 2000.

Bušina, Jiří. *Boskovické divadlo*. Městské kulturní středisko v Boskovicích, 1994.

Bušina, Jiří. První vysílání rozhlasu v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovicka*, září 2006, roč. 14, č. 3, s. 4.

Čapek Vratislav, Pátek Jaroslav, Zwettler Otto. *Světové dějiny II. Dějiny lidských civilizací od poloviny 17. století po současnost*. Nakladatelství Fortuna Praha, 1993.

Černušák Gracian, Helfert Vladimír. *Pazdírkův hudební slovník naučný. II. Část osobní*. Svazek první A-K, Brno 1937, svazek druhý L-M, Brno 1941.

Černušák Gracian, Nováček Zdenko, Štědroň Bohumír. *Česko-slovenský hudební slovník osob a institucí*. Státní hudební vydavatelství Praha, 1963.

Černý Jaromír a kolektiv. *Hudba v českých dějinách – Od středověku do nové doby*, Editio Supraphon, Praha 1989, s. 313.

Čtenářský spolek Velen v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovicka*, září 1993, roč. 1, č. 3, s. 4.

Ferulíková, Josefa. Vzpomínka na Orchestrální sdružení v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovicka*, září 1972, roč. 5, č. 3, s. 13.

Fukač Jiří, Vysloužil Jiří. *Slovník české hudební kultury*. Editio Supraphon, Praha 1997.

Hallová Markéta, Kuna Milan, Nový Miroslav, Slavíková Jitka. *Antonín Dvořák. Korespondence a dokumenty* (sv. 10). Editio Bärenreiter Praha, 2004.

Hlaváček, Petr. *Hudba v moravských spolcích do roku 1918*. [online] [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z <http://spolky.profitux.cz/>.

Jurek, Jaroslav. *Čtení o minulosti města Boskovic*. Okresní vlastivědné muzeum v Boskovicích, 1958.

Jurek, Jaroslav. *Tak žilo město*. Okresní vlastivědné muzeum v Boskovicích, 1960.

Kolář Jiří a kolektiv. *Slovník českých sborových dirigentů*. Sdružení sborových dirigentů AHUV a Unie českých pěveckých sborů a přispěním Ministerstva kultury ČR, Praha 2003.

Kovaříková, Jaroslava. Václav Vačkář a Městská hudba v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovička*, březen 2009, roč. 17, č. 1, s. 3.

Kovaříková, Jaroslava. Antonín Trapl a Městská hudba v Boskovicích. *Vlastivědné listy Boskovička*, červen 2009, roč. 17, č. 2, s. 3.

Lukášková, Marta. Hudební život v Boskovicích od 2. poloviny 19. století do roku 1941. *Vlastivědné Boskovice*, 1988.

Minxová, Marie. *Pověsti a vyprávěnky z Boskovic*. Nakladatelství Formát Boskovice, 1995.

Přibáňová Svatava, Zahradka Jiří. *Leoš Janáček ve fotografiích*. Moravské zemské muzeum, Brno 2008.

Řezníček, Jiří. *Vznik a vývoj spolkové činnosti v Boskovicích. Od poloviny 19. století do roku 1914*. Olomouc, 2003.

Sehnal Jiří, Vysloužil Jiří. *Dějiny hudby na Moravě*. Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2001.

Trojan, Jan. *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17. – 19. století*. Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2000.

Vodáček, Adolf. *Leoš Janáček hostem Boskovic 1927*. Sdružený klub pracujících v Boskovicích, 1979.

Wikipedie. *Václav z Boskovic*. [online] 2010 [cit. 6. ledna 2010].

Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1clav_z_Boskovic>.

PRAMENY

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Chlapecká škola Boskovice – kronika.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 557, K – 34.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Literární pozůstalost J. Jurka, inv. č. 2.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Miloš Melichar. *Hudební život v Boskovicích*, K – 16.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Městská hudba Boskovice, inv. č. 1, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 122.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Orchestrální sdružení, K – 11.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Městská hudba Boskovice, inv. č. 3, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Lukášková–Ryšavá, Marta. *Hudební život v Boskovicích od 2. poloviny 19. století*, K – 16.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Městská hudba Boskovice, inv. č. 4, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Městská hudba Boskovice, inv. č. 2, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 543, K – 27.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AŽM Boskovice, inv. č. 64, K - 119 (56/1873).

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Spolek k podpoře chudých žáků gymnasia 1900 - 1947, inv. č. 1, K – 11.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Katolicko–sociální beseda Svornost 1896 – 1952, inv. č. 67, K – 4.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, OÚ Boskovice, inv. č. 616, K – 259.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Sokol Boskovice, inv. č. 15.

SokA Blansko – pobočka Boskovice, OÚ Boskovice, inv. č. 616, K – 247.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Spolek Marta, korespondence 1919 – 1942, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Spolek Marta Boskovice 1934 – 1940, K – 1.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Čtenářsko–pěvecký spolek Velen 1863 – 1890, inv. č. 1 – 11.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, Drobné fondy Boskovice, Národní garda.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AŽM Boskovice, K – 36, 258/1883.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 567, K – 79.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AŽM Boskovice, inv. č. 5, 6.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, K – 109.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, AM Boskovice, inv. č. 572, K – 119.

SOkA Blansko – pobočka Boskovice, SKP Boskovice, Kolčava Jaroslav. *Sborový zpěv*, K-16.

SOkA Blansko, Bránský Jaroslav. Antonín Dvořák v Boskovicích, Sborník Okresního archivu Blansko, 1983, s. 35.